

עין משפט ונר מצוה

קמ א מיי פ"ו מהלכות שמיטה הלכה י טוש"ע יו"ד סימן לו סעיף א:

קי ב מיי שם הלכה יד סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לו סעיף טו: קיא ג מיי שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף ו:

קיב ד מיי פ"ו מהל' שמיטה הלכה יג טוש"ע יו"ד סימן מו סעיף ג:

קיע ה מיי פ"ו מהל' שמיטה הלכה יד סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לו סעיף י:

קיד ו מיי פ"ו מהל' שמיטה הלכה ח סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סימן מא סעיף ו: קפו ז מיי שם טוש"ע שם סעיף ו:

קפז ח מיי שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף ו:

‏

רבינו גרשום

דגלדראי שמתקנין עורות ומוכרין בשוקא דרבנן. שוקא דרבנן מבנינן חפציהו: כנדי כנדי. כלומר חנונה לריאה דקימינן שמיים ככדים על הריאה: טינר טינר. כלומר א) כצורים קשין הובעי על הריאה: מחט שנמצאת בריאה. בתוך הריאה נקובי נקוב ועייל כלומר מבחוץ בריאה. כחיתוכה דריאה. כלומר הריאה נחתכה ולא הוה אלא חתוכה בעוטה באוהאה חתיכה נמצאת החוטם: והא רבנן מכשירי. כלומר ר' יוחנן ור' אלעזר ור' חנינא מכשירי. אמר להן הן מכשירין שידועין מאי זה טעם (הכשירין) כלומר שראו לפנינו אלא חתיכה אחת הא אייתי לריאה קמן ולא ניקבה כשרה דלא ניקבה דרבנן ור' חנניא מכשירי. דאם ניקבה טרפה אע"ג דלא ניקבה מבחוץ ר' אימור דרב נחמן לחבריה אימור כלומר סימפון שניקב לחברו דליכא מידי דמינן וסתיס אבל אי לא נקב סימפון לחברו אלא סימפון גירדא אינקיב וריאה סותמו כשרה דחיסרון מבפנים לא שחת חיסרון. והא אמר רב יוסף בר מניומי האי הדורא דרבנא דאינקיב לחברו כשרה כלומר ואמאי אמרת סימפונא שניקב לחברו טרפה והא הדורא דרבנא כלומר הדקין שבהורא דכנתא דניקב חד בצד חברו כשרה דאמרינן חברו סותמו הכא נמי נימא סימפונא דאינקב לחבריה כשירה. אתויה לקמיה רבנן טרופאי לר' מני בר פטיש ור' שמעון בן לקיש ור' שמואל בן אליקים: בחיתוכא דכבדא כלומר בחתיכת כבד: א"ל רב אשי בבישרא נמי קא טריף מר כלומר אי אישתבח בבישרא נמי קא טריף מר אשי בתמיה. אלא אמר רב אשי

מה:

שדרה אָקמיה דרבי יצחק נפחא. לא מפני שקבל לקושתם כדפירש בקונטרס דלעיל שנינו דלא כריכא אלא לר"ש אלא משום דלגמא אי הוה ריאה קמן הוה מיינקבה ואע"פ שרבי אמי הקשה לעיל קושיא זו לעולא ממעניתין דהריאה שניקבה או שחסרה קיבל תירוטו של עולא ויש ספרים דגרסי לעיל איתיביה רבי אחא קמן הוה מנקבה. לא משום דדך הוושט מיינקיז ואחאי דא"כ אמאי מוכשר בסמון צמתיכה דכנדא אלא צעי למימר דך הסמפונות יא נונכס צריאה מצחון: **אי קופא אצינאי קופא אבר**. אין לפרש כשהמחט שמוקצת חוץ לכבד ומקנתה בתוכו אבל דסמפונא נקיט ואחא דא"כ מאי פריך דעל כרחק התם כשהוא בתוך בית הכסות והכסות איירי דאי צחלל הגוף היכי קאמר מנזד אחד שלא ניקצה אלא עור אחד כשרה הא ודאי דך הוושט אינקיז ואחא אלא אי קופא לגיו

לזד סמפון של כבד קאמר ואפילו כולה בתוך הכבד ונראה דדוקא גבי כבד יש חילוק בין קופא לגיו לקופא לזר אבל כריאה כשרה צכל ענין דקרוצה לקנה וסמפונא דריאה יש לה ריוח וחלל גדול וכן אס נמנאצת בתוך הקויקען כשר שדך הוושט צא מחט עס המאכל שהקויקען תלוי צוושט: אבל

לקמיה א' דר' אמי ב'טרפה אמרי ליה והא רבנן מכשרי אמר להן הן הכשירו **שיודעים מאיזה טעם הכשירו אנן מאיזה טעם נכשיר דלמא אי הוה ריאה קמן מיינקבה טעמא דליתא הא איתא ולא מיינקבה כשרה והאמר רב נחמן האי סמפונא דריאה דאינקיב טרפה י'הווא לחבירו אתמר והאמר רב נחמן י'האי הדורא דכנתא דאינקיב להדי חבריה מוגין עליה אמר רב אשי טרפות קא מרמי להדדי א' אין אומרינן בטרפות זו דומה לזו י'שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן וחיה ההיא מחטא דאישתבח בסמפונא רבה דריאה אתויה לקמיה דרבנן טרופאי לא אמרו בה לא איסור ולא היתר היתר לא אמרי בה כשמעתייהו איסור נמי לא אמרי בה י'כיון דבסמפונא רבה אישתבח אימא סמפונא נקט ואתאי ההיא מחטא דאישתבח בחתיכה דכבדא סבר מר בריה דרב יוסף למיטרפה אמר ליה רב אשי אילו אשתבח בבשרא כה"ג הוה טריף מר אלא אמר רב אשי י'חיונא אי קופא א' לבר נקובי נקיב ואתאי אי קופא לגיו י'סמפונא נקט ואתאי י'וה"מ באליתאא אבל קטינתא לא שנא קופא לגיו לא שנא קופא לבר נקובי נקיב ואתאי ומאי שנא י'ממחט שנמצאת בעובי**

ציה דהא כי הדר אהדרוה קמיה טרפה מהאי טעמא: והא רבנן. דלעיל מכשרי רבי יוחנן ורבי אלעזר ור' חנינא: **שיודעין מאיזה טעם הכשירו**. שהיי צאת כל הריאה לפניהם ורואה שלמה הלכך על כרחיך דרך הקנה נכנסה: **דלמא**. הוה נקוצה שרוב הנכנסין דרך הוושט נכנסין ואי צוושט נכנס ודאי ניקצה: **הא איסא**. לריאה ולא ניקצה: **כשרה**. ומשום טעמא דבסמפונא נקט ועל. ונהי נמי דדרך הסימפון צא הרי לא בסמפונות נמנאצת ועל כרחך ניקצה הסמפון וינאה לצשר הריאה ואמר רב נחמן האי סמפונא דאינקיז טרפה: **לחבירו אסמא**. אצל פיוול כשמסתפל מחבירו ניקז אצל דופן של חבירו דכיון דדופן חבירו קשה הוא דייר"ש צלע"ז עומד א'כנגדו ואינו סותם הגקז ולא מגיין עליה אצל ניקז לאחר פיוולו צרחוק צשר הריאה שהוא רך נכנס לנקז ומגיין עליו והא לא אמרינן דילמא אינקיז לחבריה דלחזוקי ריעותא לא מחזקינן אי לא איתחזוק כגון היכא דליתא לריאה קמן דע"כ חזקה היא זו שרוב הנצלעין אין נצלעין אלא דרך הוושט ומשם לא יתה בתוך הריאה צלא נקיצת דקין וריאה: **כנסא**. אנטרי"ל צלע"ז חלב טהור: **הדורא דכנתא**. דקין הסוצבין **וחיה**. נחתך צשר רגלים לעולה למזומת הגידין ולא נצצר העצם כשרה נחתכה למטה במקום מזומת הגידין אע"פ שנמוך מכאן טרפה כדאמרינן לקמן [עו.] וכן שניטל מזומת הגידין צפ' צמהה המקשה [לקמן דף עו.) ואע"פ שלא נחתך העצם: **רבנן טרופאי**. הך רבנן דלעיל רבי מני וריש לקיש ורבי שמעון דטריף למחט שנמנאצת צריאה: **כשמעתייהו**. דמחזקי ריעותא מספיקא דחיישינן שמא דרך הוושט נכנסה תחלה וניקצה כרס או דקין ויתמה: **כיון דבסמפונא רבה אישפכת**. מי מכוונה לאוזו סמפון אס דרך וושט נכנסה הלכך צדדים ניכרים על כרחנו דבסמפונא נקט ועל דרך הקנה וצא לסמפונותי^ה הריאה: **הוה טריף מר**. צמתייה. כלומר וכי נקוצת הכבד טרפה הוא: **אי קופא לגיו**. אס ראשה העצ שהיא נקוצה צו נחצא בתוך הכבד וחודה שקורין פונטי"ה יוצא למוך חלל הצהמה ודאי סמפונא נקט ואח"כ ניקז חודה את הסמפון וינא לכבד וממנו לחוך ואי קופא לצר לחלל הצהמה ופיה לחוך הכבד ודאי דרך הוושט נכנסה תחלה וניקצה הדקין ויתמה ונכנס פיה לכבד: **צאלימסא**. מחט עצה שאינה יכולה לנקז דרך קופא שלה אצל צקטינתא כגון מחטין שלנו שמנקצין צשר אפילו דרך קופא שלהן:

חזנין אי קופיה לגאו כר' קופיה זו אחוריה של מחט כלומר

אלו טרפות פרק שלישי חולין

דגלדאי. רנענין: **כנדי כנדי**. למחין גדולים א' כצדים צריאה: **עיניר**. צמחים גדולים מכנדי וכבר הוקשו כסלע ואלו הן אותן המצויין בצהמות שלנו צריאה ואין מראיהן דומה לריאה אלא דומיין כמראה מוגלג ואלו היינו אטוס צריאה [מז:] דאטוס אין שם צמח ואינו משתנה מן הריאה אלא שאין עולה צנפיהה:

מחט שנמצאס צריאה. ואין הריאה נקוצה מצחון ואין הרוח יוצא ממנה: **חסרון מצפניס**. שהצרוז אוכל הצצר סציצומי כששוהה שם ומחסרו: ה"ג לא דכולי עלמא לא שמה חסרון. דהא הכי אוקימנא לעיל [שס] דאכשרי ריאה שנשפכה כקיתון ועוד אי גרסי דכ"ע שמה חסרון אי נמי סמפונא נקט ואחא כדמפרש מ"מ כיון שנמנא צצשר הריאה אי אפשר צלא חסרון כדפרי': **סמפונא נקט ואחא**.

דרך הקנה נכנס וצא בסמפונות ומן הסמפונות לצצר ומ"מ קרוס החילון לא ניקז ואע"פ שאין דרך הקנה לצלוע אפ"ה הואיל דליתא לריאה קמן ולא חזינן דלינקבא ע"כ סמפונא נקט ועל וריעותא דלא חזינן לא מחזקינן: **נקוצי נקיז**. דרך הוושט צא ונכנס שאין דרך הקנה לצלוע ונקצה את הדקין וינאה ונקצה את קרוס הריאה ונכנס לתוכה: והלכמא כהנך רבנן דמכשרי דהא רבי יוחנן וריש לקיש הלכה כרבי יוחנן ועוד דקס ליה צשיטמטייהו רבי אמי ורב אשי דאמרי לקמן אי קופא לגיו סמפונא נקט ואחא אלאמא עבידא קנה שיכנס לתוכו מחט ולא מחזקינן טרפה הואיל ואין נקז ניכר צו ודוקא כי אחא כולה ריאה לקמן אצל נחתכה קודם צצא לפנינו חיישינן דלמא אי הוה ריאה קמן הוה נקוצה והכי פסק רבי אמי לקמן צשמעתינן: **צחיסוכא**. לאחר שנחתכה נמנאצת צאחד החתיכות: **סצר לאכשורה**. דקצצר סמפונא נקט ומחסרון מצפניס לקט שמה חסרון: **שדרה קמיה דגבי יאחק**. ולא משום הך קושיא דהא איכא לשנויייה כדשינין לעיל (מז:) לעולם מצחון ולרבי שמעון אינטריך אלא משום דנחתכה הריאה לא סמן אגמריה למימר סמפונא נקט ועל דלגמא אי הוה ריאה לקמן הואי נקוצה ומדע דמשום הך ספיקא הדר

רבי יוחנן ורבי אלעזר ור' חנינא: **שיודעין מאיזה טעם הכשירו**. שהיי צאת כל הריאה לפניהם ורואה שלמה הלכך על כרחיך דרך הקנה נכנסה: **דלמא**. הוה נקוצה שרוב הנכנסין דרך הוושט נכנסין ואי צוושט נכנס ודאי ניקצה: **הא איסא**. לריאה ולא ניקצה: **כשרה**. ומשום טעמא דבסמפונא נקט ועל. ונהי נמי דדרך הסימפון צא הרי לא בסמפונות נמנאצת ועל כרחך ניקצה הסמפון וינאה לצשר הריאה ואמר רב נחמן האי סמפונא דאינקיז טרפה: **לחבירו אסמא**. אצל פיוול כשמסתפל מחבירו ניקז אצל דופן של חבירו דכיון דדופן חבירו קשה הוא דייר"ש צלע"ז עומד א'כנגדו ואינו סותם הגקז ולא מגיין עליה אצל ניקז לאחר פיוולו צרחוק צשר הריאה שהוא רך נכנס לנקז ומגיין עליו והא לא אמרינן דילמא אינקיז לחבריה דלחזוקי ריעותא לא מחזקינן אי לא איתחזוק כגון היכא דליתא לריאה קמן דע"כ חזקה היא זו שרוב הנצלעין אין נצלעין אלא דרך הוושט ומשם לא יתה בתוך הריאה צלא נקיצת דקין וריאה: **כנסא**. אנטרי"ל צלע"ז חלב טהור: **הדורא דכנתא**. דקין הסוצבין **וחיה**. נחתך צשר רגלים לעולה למזומת הגידין ולא נצצר העצם כשרה נחתכה למטה במקום מזומת הגידין אע"פ שנמוך מכאן טרפה כדאמרינן לקמן [עו.] וכן שניטל מזומת הגידין צפ' צמהה המקשה [לקמן דף עו.) ואע"פ שלא נחתך העצם: **רבנן טרופאי**. הך רבנן דלעיל רבי מני וריש לקיש ורבי שמעון דטריף למחט שנמנאצת צריאה: **כשמעתייהו**. דמחזקי ריעותא מספיקא דחיישינן שמא דרך הוושט נכנסה תחלה וניקצה כרס או דקין ויתמה: **כיון דבסמפונא רבה אישפכת**. מי מכוונה לאוזו סמפון אס דרך וושט נכנסה הלכך צדדים ניכרים על כרחנו דבסמפונא נקט ועל דרך הקנה וצא לסמפונותי^ה הריאה: **הוה טריף מר**. צמתייה. כלומר וכי נקוצת הכבד טרפה הוא: **אי קופא לגיו**. אס ראשה העצ שהיא נקוצה צו נחצא בתוך הכבד וחודה שקורין פונטי"ה יוצא למוך חלל הצהמה ודאי סמפונא נקט ואח"כ ניקז חודה את הסמפון וינא לכבד וממנו לחוך ואי קופא לצר לחלל הצהמה ופיה לחוך הכבד ודאי דרך הוושט נכנסה תחלה וניקצה הדקין ויתמה ונכנס פיה לכבד: **צאלימסא**. מחט עצה שאינה יכולה לנקז דרך קופא שלה אצל צקטינתא כגון מחטין שלנו שמנקצין צשר אפילו דרך קופא שלהן:

עובי

מסורת הש"ס

א) [עיין ערך פוך ענר מה שפי' בשם הלכות גדולות],
ב) [נכירות לט:],
ג) [לעיל מו:],
ד) [לעיל מז. מז: גיטין סט:],
ה) [חולין נה: מ. עו:]
ו) צ"צ קל: ע"ש היטב,
ז) [עיין מוס' צ"צ קל: ד"ה שהרי],
ח) [לקמן ג: ושם נקמן],
ט) צ"ל כנודים [כנשי"י],
שצריף'ף הגרסא כנדיס],
ט) [לסמפון רש"ש],

‏

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תרי"ח אי ובי' נקיב ואחא אלא אי צ"צ יש כאן חסרון הניכר ועיין בראש"ש ובצ"י סי' מא ובצ"מ פ"ו מה"ש הל"ח ושם תמנא מה שחסר פה והש"ש סי' מז מקיים לשון ההוס' שלפניו:

‏

צעוי רש"י

דידר"ש [רידרי"ש].

קשה. ניקשה.

אנטרי"ל [אינטריי"ל].

שומן מעיים.

פונטי"ה [פוינט"א]. חוד.

‏

מוסף רש"י

היינו ניקבה. שאי אפשר לתסרה שלא ינקז הקרוס [לעיל מז:]. איך אומרינן בטרפות זו דומה לזו. ללמד זו מזו, כגון טרפות הכבד מן הריאה כדאמרין (ע"י לקמן קולא) וחולופא כבדא, שאין חיות האברים שוה (ורשב"ם ב"ב קל:). שהרי חותכה מכאן ומתה. מחוך סימנין או גיד זאזרה ומתה. מחוך כל חתפיה ומתה (לקמן נה:). אי קופא לבר. אי לחון המתט מוחזר כלפי הכרס (ורשו"ט) ודאמרינן (הפרדט עמי) זה המתט ונקז את בני משיס וטריפס (הפרדט עמי) קטח. אי קופא לגיו. שאחן המתט מוחזר כלפי הראש וחוזו כלפי חלל, אמרינן דרך סימפון נכנסת כבד ולא ניקצה כלום וכשרה (שם).

‏

שיטה מקובצת

א) הדר שדרוה לקמיה דר' יצחק נפחא:
ב) אמר רב אשי חזינן אי קופא לגאו סמפונא נקט ואתאי ואי קופא לבר נקובי נקיב ואתאי ה"מ באליתא:
ג) עומד בעצמו ואינו סותם הנקב ולא מגין עליה אבל ניקב לאחר פיוצולו ברחוק בשור הריאה:

^[1] נראה דל"ל כלומר צויע על הריאה שקשין פגורים

מסורת הש"ס

א) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לַעֲלֵי מִדְּ: ד"ה הִכּוּ וַיַּעַבְדוּ מֹשֶׁה וַיֵּצֵא מִדְּ: הַנֶּשֶׁאֱלָם, ב) וַיֵּצֵא רַב אֶחָד בֵּר נֶטָן כֶּךָ אֶחָת בַּהֲרָשׁ"ס וּכְיָמָּה מִפְּרָשִׁי ד"ה אֶחָת, ג) וַלְעֵיל ט.ו., ד) וַלְעֵיל מַה: ע"ש, ה) וְתוֹסַפְתָּה סִפּוּי ע"ש, ו) וַיֵּצֵא וְחַט חֵיל רִשִׁי הַכּוֹרִית ז: ד"ה כִּיּוֹן וְכוּ וְחַט הַחֶלֶב וַיִּוִּי מִיִּרְחָא לְהַבִּיא חֶלֶב שַׁע"ג הַדְקוּן, ז) וַיֵּצֵא הַקֵּנֶה וְכוּיָּה צִפְיִרִשִׁי שְׂאֵלָפֶלֶס, ח) וַיֵּצֵא כַחֲמַט, ט) וַיֵּצֵא לֶחֶב דְּקֶאֱמֵר וַיִּגַּמ וּמַחֵל ד' דְּקֶאֱמֵר, י) בַּסִּיָּא טַסְקָ: לִירֵחָה, יא) בַּסִּיָּא: עַבְרִיָּיִח,

תורה אור השלם

- דְּבַר אֵל אֶתְרָן וְאֵל בְּנֵי לְאֻמֵּר בְּהַ תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר לָקֹחַ: מַבְדִּיר ז' כג וְאֶבְרָהָם מִבְּרִיכִיךָ וּמַקְלֶךְ אֲחָר וְנִבְרָכוּ בְךָ כָּל מִשְׁפַּחַת הָאֲדָמָה: בְּרִיאשִׁית יב ג
- וְהַקְרִיב מִזְבֵּחַ הַשְׁלֵמִים אֲשֶׁר לִי אֶת הַחֹלֶב הַמִּבְּשָׂה אֶת הַקֵּב וְאֶת כָּל הַחֹלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֵּב: וְקִירָא ג

הגהות הב"ח

א) גַּם אֲמֹרֵה לְהֵא קִבְיָה דְמַר וַעֲזֵרָא: כ) שֶׁם דִּמְחָא אֶת הַחֶלֶב (לִי) וּמִיבַת כָּל נִמְחָק: ג) רִשִׁי ד"ה מַכְשִׁיר כִּיּוֹן דַּמְסַפּוֹנָה רַבָּה אֶחָת:

לענין רש"י

פַּנְצָא.א. בטן, הַקֵּיבָה הַרְשִׁישָׁנָה שֶׁל מַעֲלֵי גִירָה. דּוּבִלְדוּךְ. קַפֵּל שֶׁל שׁוּמֵן בִּקְיַת מַעֲלֵי גִירָה.

מוסף רש"י

בַּעֲבוּרֵי בֵית הַכּוֹסוֹת. גוף הַכֶּרֶס שְׁקוּרִין פִּנְלִיָּא וַיֵּס צו שַׁעוּי שְׁקוּרִין דּוּבִלְדוּךְ וּמוֹכוּ עֲשׂוּ כַּמֵּין כּוֹת, עֲשִׂי נִיט הַטְּסוֹת דּוּבֵן כְּפוּלָה וְדוּקוּן הַפִּפְלִיס ז' צוּה צִשׁוּמֵן (שַׁבַּת זר. וּבְעִינֵי טוֹכָה זר.), מְקוֹס יֵס בְּרֵאשׁ הַכֶּרֶס סְמוּךְ לַהֲמָס קְרוּי בֵּית הַכּוֹסוֹת שְׁהוּא עֲשִׂוּן כּוֹס וַיֵּס צו סִפִּיב שַׁמְחָו עֲשִׂו שֵׁן כִּפְלִיס כְּפוּלִיס וְדוּקוּס וּבִלְעִיז רַדּוּבִילוֹן וּנְמַלֵּא מַחֲט מַצֵּד אַחֲד. אֵין הַמַּחֲט נִרְחָא אֵלֶּה מַכְפִּיסִים (שֵׁם) שֶׁלֹּא נִיקֵב אֵלֶּה אַחַד מִן הַפִּפְלִיס (שַׁבַּת שֵׁם) מַחוּבָּה צַעֲבִיו וְלֹא נִיקֵב נִקֵב מִפּוֹלֵשׁ (מִכּוּכָה שֵׁם). כַּשְׂרֵה. שְׂאֵין זֶה נִקֵב (כְּתוּבוֹת שֵׁם) שְׁחִיבְרו סוּתָמוּ (שֵׁם) שְׁהַעֲבִי סוּתָמוּ (מִכּוּכָה שֵׁם). מַשְׁנֵי צַדִּיקִין. שְׁהַנֵּק מִפּוֹלֵשׁ (שֵׁם) שְׁנִיקוּב שְׁנִיָּהִס (שַׁבַּת שֵׁם). לִיפְרִימוּן גְּדוּל. חֲמַלְטֵי שְׂנֵאֻמַּת (לַעֲלֵי טוֹה).

אלו טרפות פרק שלישי חולין

עוּבֵי צִית הַכּוֹסוֹת. צִסוף הַכֶּרֶס שְׁקוּרִיס פִּנְלִיָּא יֵס צו שַׁעֲשׂוּ כְּכּוּצַּע וּשְׁפַת דּוּפַנו כְּפוּלָה שְׁמִי דַפְנוֹת אֲדוּקִין וְזו צוּו וּשׁוּמֵן מַחֲבָרן וְקוּרִין לו דּוּבִלְדוּךְ: **מַצֵּד אַחֲד**. שְׁנַקְבָּה אֶת דּוּפֵן הַפִּנְיָמִית וְלֹא נַקְבָּה אֶת הַשְּׁנִית: **כַּשְׂרָה**. שְׁחִזְרַתָּה מַגִּינָה עֲלֶיהָ: **מַשְׁנֵי לָדִין**. שְׁנַקְבָּה אֶהֱשִׁנִּית וַיֵּלֶאֱה לַחֲלַל הַגּוֹף: **עֵרֶפֶה**. וְלֹא אֲמַרִינן הִיכָא דִלָּא נַקְבָּה אֵלֶּה שְׂאֵת הָאֶחָת אִי קוּפֵּא לְבַר שְׁנַמְלָאֵת קוּפֵּא שְׁלֵה מַחוּבָּה צִדּוּפֵן וּפִיָּה כּוּלָּה צִמּוּךְ הַכֶּרֶס וְדִאי מַצְחוּן נַכְנָסָה שְׁנַקְבָּה אֶת הַוּושֵׁט אִז כֶּרֶס אִז דִּקִּין וּצִלָּת לַחֲלַל הַגּוֹף וּמַשֵּׁס חוּזְרָה וּנְכַנְסָה לַעֲבוּי צִית הַכּוֹסוֹת וְעִזְבָּה כְּכַר כּוּלָּה אֶת הַדּוּפֵן הַחִזְיוֹן וְלֹא הַסְפִּיקָה קוּפֵּא שְׁלֵה לַעֲבוּר אֶת דּוּפֵן הַפִּנְיָמִי דִּאי מַצְפִּינִס צִלָּתָה וְעַכְשִׁיו הִיא מַתְחַלֵּת לֵאכֹּא דִרְךְ עֲבוּי צִית הַכּוֹסוֹת אֵין דִּרְךְ קוּפֵּא לְנַקֵב וַיִּמְחָא טַרְפָּה אֵלֶּה מַדְקַתְנִי כַּשְׂרָה שְׁמַעֲיִין מִינֵה כָּל הִיכָא שְׁדַמְלָנוּ לְמַיַמֵר סַמְפוּנָא נִקַּט וְעַל כִּגוֹן הַכָּא דִּיִּל דִּרְךְ הַוּושֵׁט צִלָּת עַד הַלוֹס וְעַכְשִׁיו הִיא מַתְחַלֵּת לְנַקֵב וּאִפִּילוּ קוּפֵּא לְבַר לֹא טַרְפִּינן: **אוּגוּלִין וּמַשְׁקִין דַּחְקוּס**. וּמַמְתוֹךְ הַדַּחֵק נַכְנָסָה קוּפֵּא שְׁלֵה צִצְכַר הִילֵּךְ אַע"ג דְּקוּפֵּא לְבַר הַוּאִיל וְלֹא חוּזִין נִקֵב וַיֵּלֶא לְחוּן כַּשְׂרָה: **הוּנָא מַר טַרִיף**. דַּקְסָכַר נִקְוִיב נִקִּיב שְׁלֹא נַכְנָסָה אֵלֶּה דִרְךְ הַוּושֵׁט וּנְקָבָה כֶּרֶס אִז וּושֵׁט אִז דִּקִּין וַיֵּלֶא: **מַכְשֵׁר**. כִּיּוֹן דַּמְסַפּוֹנָה (ו) אִישְׁתַּמַּח אֲמַרִינן מִי מִיכּוּסָה לַהֲכַנֵּס בַּמַּסְפוֹן זֶה אֵלֶּה דִרְךְ הַקֵּנֶה נַכְנָסָה וְהַקֵּנֶה וְקִנָּה כְּכַד סַמּוּכִין זֶה לֹא־צַה מַתְחַלְקֵן סַמּוּךְ לִירֵחָה וּגַם קִנָּה הֵלֵךְ וְקִנָּה כְּכַד מַתְחַלְקִין לַמַּסְפּוֹנוֹת ז' צִבְרָאשֵׁן הָאֶחָד וַיִּלֵּ שְׁנַכְנָסָה מַסְפּוּנִי ו' הַכְּכַד לַמַּסְפוּנִי קִנָּה הַכְּכַד וּמַשֵּׁס עֲלֵתָה לְכַכַד דִּרְךְ הַסַּמְפוּנוֹת: שְׁקִילוּ גִילְמָא דַּטְרוּפֵּאי. שְׁהֶאֱכִילוּהָ לְכַלְצִיס: **קְשִׁיטָּא**. גַּרְעִין שֶׁל תַּמְרָה: **סִימְפוּנָא**. דַּכְכַד נִקַּט וְעַל. דִּרְךְ הַקֵּנֶה נַכְנָסָה דִּאי דִרְךְ הַוּושֵׁט נַכְנָסָה אִינֵה רֵאשִׁיָּה לְנַקֵב כָּלוּס וְלֵאכֹּא מַשֵּׁס וּלְחוּזֵר וּלִיכְנֵס כֹּאן דִּרְךְ נִקֵב: **וְאַע"ג דִּלָּא נִפְקָא**. שְׁאִינָה יְכוּלָּה לֵאכֹּא דִרְךְ הַסַּמְפוֹן כַּשְׂרוּטִין לְהוֹרִיָּאָה לְפִי שְׁהַסַּמְפוֹן דַּחוּק: **מִירְבֵּל הוּא דִרְצִיב**. עַל דִּי נַעֲנוּעַ שְׁנַעֲנַעָה הַצִּהֻמָּה צִהִילְכַתָּה יַמִּיס רַצִּיס נַכְנָסָה תַּמִּיד מַעֲטַ מַעֲטַ צִמְקוֹס דַּחוּק שְׁאִינָה יְכוּלָּה עֲשִׂו שְׁלֵה אֵלֶּה. מִירְבֵּל לְשׁוֹן כְּכַרָּה שְׁמַנְעַנְעִיס אֶתָּה כְּמוּ אִיִּיתִי אֶרְצָלָא וְקַמְרַצֵּל צִלָּו מַלְיָאוֹת (צ"מ טו:): **מִיבּוּעַ בּוּצַע**. (סו) צִמְחַט וּמֵאֵן דַּטְרִיף צִמְחַט טַרִיף נִמִי צֵהָא: **לֹאֲכִילָה**. הַאוּכְלִין אֶתָּה כְּמוּ שְׁהִיא: אִז ע"י **סַמְנִין**. כַּשְׁמַעֲרִיצִין ׀ סַמְמַנִּין הַמַּלְרִין אֶת הַעֲיִינִס אִף הִיא מַסְסִיַּעָה עַמֵּס: **אוּוּוּא בּוּוּוּא רִיָּאָה דִידָה צִאֲרַעָה**. כַּשְׁהַלְחוּ נִלְקַח צִדיִיגֵר רִיָּאָה

שְׁלֵה שׁוּה ד' לְפִי שְׁהַסַּמְנִין מַעֲוֵרִיצִין צֵה: וְאִי ס"ד. כְּמוֹת שְׁהִיא מַלְרִיָּה לִינְקוּט אִוּוּ שֵׁלֵס עַם הִרְיָאָה צוּוּאָ וּלִיכּוּל י' וּמַחֵי דְקֶאֱמֵר. הַכִּי גַרְסִינִן וְאִי ס"ד לֹאֲכִילָה לִינְקוּט צוּוּאָ וּלִיכּוּל: **הִיכָא דַּמַּשְׁמַשָּׁא יֵדָא דַּטַּנְחָא**. אִנִּי שְׁמַעֲמִי צִמְיֵלֵר הַחוּס שְׁמַתוֹךְ הַדַּחֵק הִיד קוֹרַעַתִּיז צִצְפִּרְנִי. וְכַמְדוּמָה אִנִּי כְּכַל מְקוֹס שְׁהוּא יוּדַע שִׁיכּוּל לַתְלוֹת כִּגוֹן נִקֵב הַעֲשִׂי צִסְכִּין אִז שַׁתְלָשָׁה" מַלְמַעֲלָה צִחוּקָה וְחַט"כ נַמְלָא שֵׁם נִקֵב: **וְהִילַכְתָּא פִּלְיִין: מִרִּישִׁי כָּלִי**. מַרִּישׁ דַּרְשִׁנִּין הַמַּשְׁמַעֲיִין לַעַם אֶת דַּצְרִיו כַּשֵּׁהִיָּה דּוּשׁ: **אֲצוּה דִּאֲחָא**. רַצ אֶחָא: **דֵּהָא פִּלְיִין צוּאָח**. דֵּאֲמַר צִפ"ק (לַעֲלֵי ט.) צֵא זֹאֵץ וְנַטֵּל אֶת צִנִּי מַעֲיִיס וְהַחֲזִירן כַּשֵּׁהן נִקְוִיצִין אֵין אֲוִמִּרִיס צִמְקוֹס נִקֵב נִקֵב: **מורגָּל**. חוֹלַעַת הִיזְוֵאָה מִן הִרְיָאָה וּנְקָבָה: **קוּדֵס שְׁחִיטָה פִּרִּישׁ**. מִן הִרְיָאָה וּנְקָבָה וְנַטְרַפָּה: **מַלּוּךְ עַרְצָה**. הַדַּר עַצְרַצִּיס"י: **אֵין הֵלַכָּה כִרְצִי שְׁמַעוֹן קֶאֱמֵר**. לֹא אֲמַר הֵלַכָּה כִרְצִי שְׁמַעוֹן אֵלֶּה אֵין הֵלַכָּה כִרְצִי שְׁמַעוֹן קֶאֱמֵר: **וְאִז מַה בִּידֵךְ**. רַצ צִיבִי שִׁילָּיָה לְרַצִּי זִירָא: **אֵין הֵלַכָּה כִרְצִי שְׁמַעוֹן**. גַּמְרָא קֶא פִּסְקִין לִיָּה. י'וֹרִיצִיָּהִה הָאֲחִירוּנָה נַפְסוּן הֵלְלָתוֹת לִלְלוּ הַפְּסוּקוֹת סָתֵם בַּגְּמָרָא: **כִּהֲנִיס**. שְׁהַקְבָּה נִימָנָה לַהֵס מֵלֵאֵת וּצִבְחִי הַזֹּחַב רַהֲגו צו הִיתַר לֹאֲכֵלו. וּמַשּׁוּס רַצִּי יִשְׁמַעֲלָא נִקִּיט לִיָּה: **וּסִימַנִיד**. שְׁהוּא הַתִּירָה וְלֹא תַשְׁכַּח צִשֵּׁס מִי נֶאֱמַר: **יִשְׁמַעֲלָא כִהְנָא מַסִּיעֵי כִהֲנִי**. י'תַּמִּיד הוּא עוֹזרִין וּמִיקַּל לַהֵס וּלְקַמִּיָּה מַפְרַשׁ הִיכָא: **מַחֵי הִיא**. הִיכָא מַסִּיעֵי לַהֵס: **וְאִנִּי אֲצִרְכֵּס**. רַצִּי יִשְׁמַעֲלָא מוּקִי לִיָּה אֶכְהִינִס וּרַצִּי עֻקִּיבָא מוּקִי לִיָּה אִישְׂרָאֵל: **וּמַחֵי מַסִּיעֵי כִהֲנִי**. הַוּאִיל וּרַצִּי עֻקִּיבָא נִמִי אִית לִיָּה בִּרְכָה לַכִּהֲנִיס מְקַרָּא אַחֲרִינָא: **צִמְקוֹס כִּרְכָּה לִישְׂרָאֵל**. אֵלֶּל בִּרְכַּת יִשְׂרָאֵל דִּהִי עַדִּיפֵא דַּמַּשְׁמַע שְׁמַתְצִרְקִין הֵס עַן הַשֶּׁאֵר: **חַלֵּצ**

תַּלְתִּין אִז לֹא תַלְתִּין כְּלוּמַר מִי אֲמַרִינן הַטַּבַּת נִקְבָּה לֵאחַר שְׁחִיטָה דְכַשִּׁירָה אִי לֹא. דֵּהָא תַּלְתִּין צוּאָב כְּלוּמַר זָאָב שְׁטַטֵּל בִּנִי מַעֲיִיס וְהַחֲזִירן כַּשֵּׁהן נִקְוִיצִין אֲמַרִינן זָאָב נִקְבוּה: בְּרִיָּאָה לֵאחַר שְׁחִיטָה וּנְקֵב בְּרִיָּאָה וּנְקֵב קוּדֵס שְׁחִיטָה וְטַרְפָּה אִי לֵאחַר שְׁחִיטָה: מַלּוּךְ עַרְבָּאָה קֶאמֶרֶת כּו' אִינוּ א' לְשׁוּס גִּנְאִי אֵלֶּא מֵאוּתוֹ מְקוֹס: וְאֶת מַה בִּידֵךְ ד' דִּירָא א"ל לר' בִּיבִי בַר אֲבִי: כִּהֲנִיס נִהְגו בו היתר כו' ואי פרכת כהני מאן דבר שמייחו משום דהקיבה אויל לכהנים. ומאי מסייע כהני כלומר כיון דלר' עקיבא ברכה לכהנים מפי הקב"ה. ר' ישמעאל

פרק שלישי חולין

ממז.

אַבְרָ דִּוִּיתָא מִבּוּעַ בּוּצַע. פִּירַשׁ הַקּוּנְטֵרַס וּלְמַאֵן דַּחִישׁ צִמְחַט חִישׁ נִמִי הַכָּא וְאֵס כֵּן הוּא דִלָּא כִּהֲלַכְתָּא דְקִיַּמָּא לֵן הַלְכַתָּא כִרְצִי יוֹחֵן דַּמְכְּשִׁיר לַעֲלֵי אֲכַל נִרְחָא דִּלְפִילו רַצִּי יוֹחֵן צִמְחַט הוּא דַּתְלִין שְׂצִלָּתָה דִּרְךְ הַסַּמְפוּנוֹת אֲכַל קְשִׁיטָּא דִּוִּיתָא שְׁהֵס גַּסִּיס וְאִין יְכוּלִין לִצַּח צִרְיוּוֹת דִּרְךְ הַסַּמְפוּנוֹת חִישִׁינן שְׁמָא נִיקָבָה הַוּושֵׁט וְחוּז וּנְכַנֵּס צִכְכַּד: **בִּהֲנִיָּם** נִהְגו בו הִיתַר. ה"ה יִשְׂרָאֵלִיס וְכִהֲנִיס דִּנְקַט לְפִי שְׁהַקְבָּה נִימָנָה לַכִּהֲנִיס:

מַחֵי מַסִּיעֵי כִהֲנִי. דַּמַּשּׁוּס פַּעַס אֶחָת לֹא הִיָּה קוּרְאָהוּ מַסִּיעֵי כִהֲנִי: **וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַסְכִּיס עַל יָדָם**. וְלַרְצִי יִשְׁמַעֲלָא לֹא אִילְטַרִין קֶרָא לַהִי דַּפְשִׁיטָא דַּמַּסְכִּיס כִּיּוֹן שְׁזוּה לַהֵס לְבַצֵּךְ: **וּאֲבִרְכָּה מַבְרִיךְ**. וְאִפִּילוּ עוּצְדִי כּוּכְצִיס

הַמַּצְרְכִיס אֶת יִשְׂרָאֵל מַתְצִרְקִין כַּדִּילָאֵת צִירּוּשְׁלֵמִי דַּצְרָכוֹת דֵּהַוּוּא עוּצְד כּוּכְצִיס דִּיהִיב שְׁלַמָּא לְרַצִּי יִשְׁמַעֲלָא אֲמַר לוֹ מַלְתָּךְ כְּכַר אֲמוּרָה פִּירוּס אִינוּ לִרְיָךְ לַהֲחִזִּיר לָךְ שְׁלוֹס שְׁצִרְתָּךְ כַּמְזוּה מוֹאֲצִרְכָּה מַצְרִיכִ: **שְׂאֻמָּר** מַשּׁוּס אֲבוּתִיו **מַחֵי הִיא דַּתְנִיָּא בּו'**. פִּירוּס קִצְלָה

הִיתָה צִידוּ שֶׁל רַצִּי אֲשַׁעִיף דַּרְצִי יִשְׁמַעֲלָא מַשּׁוּס אֲצוּתִיו הַתִּיר אֲכַל לֹא מַתוֹךְ צִרְיִיתָא זו דַּקְדַּק וְלֹא גַרְסִינן דַּצְרִי רַצִּי יִשְׁמַעֲלָא שְׂאֻמֵר מַשּׁוּס אֲצוּתִיו אֵלֶּה דַּצְרִי רַצִּי יִשְׁמַעֲלָא סָתֵם דֵּהָא צִמְסַקְנָא מַהֲפִיכִין לִיָּה וּמַפְרַשׁ דַּמַּשּׁוּס אֲצוּתִיו דְקֶאֱמֵר רַצִּי אֲשַׁעִיף הִיינו מַשּׁוּס אֲצוּתִיו וְלִיָּה לֹא סִיל וְהָא דְקֶאֱמֵר הַכָּא שְׂאֻמֵר מַשּׁוּס אֲצוּתִיו מַחֵי הִיא הִיינו אֶתָּה צִרְיִיתָא שְׁהִתִּיר רַצִּי יִשְׁמַעֲלָא חֲלַצ הַקִּיבָּה שְׂאֵתָה אֲוִמֵר שְׁהוּא מַשּׁוּס אֲצוּתִיו מַחֵי הִיא:

לַהֲבִיא **בר תחליפא א"ר** ירמיה בר אבא עד שתינָקב לסמפון גדול ויתִיב רב אחא בר אבא קמיה דרב הונא ויתִיב וקאמר אמר רבי מלוך א"ר יהושע בן לוי הלכה כר"ש א"ל מלוך ערבאָה קאמרת אין הלכה כר"ש קאמר כי סליק רבי זירא אשכחיה לרב ביבי דיתִיב וקאמר א"ר מלוך א"ר יהושע בן לוי הלכה כר"ש א"ל חיי דמר דאנא ורבי חייא בר אבא ורב אסי איקלעינן לאתריה דרבי מלוך ואמרי ליה אי אמר מר הלכה כרבי שמעון ואמר לן אין הלכה כר"ש אמרי ואת מה בידך א"ל הכי א"ר יצחק בר אמי אריב"ל הלכה כר"ש ואין הלכה כרבי שמעון: נִיקְבָּה הַקְבָּה: אֲמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר נַחֲמָנִי א"ר אוּשְׁעִיָּא חֲלַב שַׁע"ג קְבָה כִּהֲנִיס נִהְגו בו הִיתַר כִּרְצִי יִשְׁמַעֲלָא שְׂאֻמֵר אֲבוּתִיו וּסִימַנִיד יִשְׁמַעֲלָא כִּהְנָא מַסִּיעֵי כִּהֲנִי מַחֵי הִיא דַּתְנִיָּא יְכָה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַבִּי יִשְׁמַעֲלָא אֲוִמֵר לַמְדֵּנוּ בִּרְכָּה לִישְׂרָאֵל מִפִּי כִּהֲנִיס לַכִּהֲנִיס עֲצֻמָּן לֹא לַמְדֵּנוּ כַּשְׁהוּא אֲוִמֵר וְאִנִּי אֲבָרְכֵם הוּי אֲוִמֵר כִּהֲנִיס מַבְרִכִין לִישְׂרָאֵל וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַבְרֵךְ לַכִּהֲנִיס רַבִּי עֻקִּיבָא אֲוִמֵר לַמְדֵּנוּ בִּרְכָּה לִישְׂרָאֵל מִפִּי כִּהֲנִיס מִפִּי גְבוּרָה לֹא לַמְדֵּנוּ כַּשְׁהוּא אֲוִמֵר וְאִנִּי אֲבָרְכֵם הוּי אֲוִמֵר כִּהֲנִיס מַבְרִכִין לִישְׂרָאֵל וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַסְכִּיס עַל יָדָם אֵלֶּא רַבִּי עֻקִּיבָא בִּרְכָּה לַכִּהֲנִיס מִנָּא לִיָּה אֲמַר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק 2 מוֹאֲבִרְכָּה מַבְרִיכִךְ וּמַחֵי מַסִּיעֵי כִּהֲנִי דְמוּקִי לָהּ לְבִרְכַּת כִּהֲנִיס בַּמְקוֹם בִּרְכָּה דִישְׂרָאֵל רַבִּי יִשְׁמַעֲלָא שְׂאֻמֵר מַשּׁוּס אֲבוּתִיו מַחֵי הִיא דַּתְנִיָּאִס 3 אֶת (ו) כָּל הַחֹלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֵּרֶב

שֶׁל שׁוּה ד' לְפִי שְׁהַסַּמְנִין מַעֲוֵרִיצִין צֵה: וְאִי ס"ד. כְּמוֹת שְׁהִיא מַלְרִיָּה לִינְקוּט אִוּוּ שֵׁל

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"ג ה"ה מ"ק כב.] ב) מ"ק שס פ"ט. ג) [נמ"ק ליתא.] ד) [שם בתלמ.] ט) ז"ל דמיל.] ו) מ"ק כא.; ז) [פלה כו. מ"ק כב. דנה מת.] ח) מ"ק שס ושם נסמן.] ט) [נעיל כה:.] י) [נב"ז ו. קנא: פ"ז לו:.] יא) כס"א: חלג, יב) כס"א: האחרונים, [פניות לאחר זמן משולל הכנה קלת וצפ"שי שעל הרי"ף ליתא.] יג) ז"ל עד רובו. רש"י.

לעזי רש"י

פישט"א. ייא (המקום המדויק ביותר מהמיתר בקשת, שצורת הקיבה מותווית). גלדי"א [גליי"ו].א. ליתא. טבחי"א [טבחיא"ה]. תחולת. הנקיא"ש [הנקי"ש]. ירכיב.

מוסף רש"י

מונה עמהן. עס האכלס שנאותו מקום, הואיל דנמקום קרוב הוה ויזיל לגל בתחלת האכלות, חשיבין ליה כמו דלחא דלוי מנה אלף הי ימים עס שאר אכלס (חורק כא:). מונה לעצמו. שבעה שלימין (שס). אמר מאן דהוה. אחד מן התלמידים. מי שהא ולא טוע שמו (ביצה כו. וכעז"ז חורק כב.). מקיפין. מקרין זו אל זו (ביצה דב:). אקפיהו. שחקרין זו אל זו ומטיין אס דומות (מדשיון ו. נדה עא:). מקיפים בריאה. אס יש נה נקב וספיקה אס קודם שחטה או לאחר שחטה מקיפין כמו שאמרנו בבני מניס (הפרדס ע"י קהנא). מקיפים בקנה. שס נפקס רובו ואין ידוע אס קודם שחטה ידוע אס קודם שחטה, מביאין קנה וסומקין אותו, אס דועה ליה ודאי לאחר שחטה נפקס ואס לאו אמרינן קודם שחטה נפקס וטריפה (שס). וברב חוליא. וזו הנשה שבין חוליא לחוליא שמתבשר טבעת למטה, ואחרי חוליא עממה וזו זר של קנה שנאה טבעת דהיינו הטבעת עממה (שס).

שיטה מקובצת

א) אתא רב משרשיא בריה משמש בהו ואידמו: ב) ואגמרה לשמעתא מפומיה: ג) אי אמר הלכה כר"ש אי לא, ונ"ב ג"א כס"י אי אמר הלכה כר"ש או ב) לא או כרבן שמעון: ד) מפני שבמקום דחוק הוא: ה) שקורין הנקאש מכאן ומכאן ומלמטה הן מחוברין: ו) פ"י רבינו חננאל מבהמה דקד:

א) נראה דל"ז או דלמר דאין הלכה כרבן שמעון.

אלו טרפות פרק שלישי חולין

ולדידן אפילו מיסתם נמי לא סתים. בתמיה. לדידן בני צבל נהי דלג אכלי ליה להכי מיהא מחזקינן ליה צחלב טהור להיות סותם.

שמע מינה הויא דפליגי ביה בני א"י ובני צבל קרי ליה רב נחמן בר חימאל והיינו דאייתרל חלב צצמקוס ומצחוץ קרי דלקשתא ומצפנים לעוגל

קרי דאייתרל חצלי וצדאייתרל פליגי כדמפרש ואזיל: **דאקשא כולי עלמא לא פליגי**. דצין לצני צבל וצין לצני מערבא אסור דלפילו רבי עקיבא דלמר לעיל (דף מט:). תוצב קרום ונקלף אסור דהאי נמי לתוצב דמי שאינו מחובר אלל צצמצע הקשת שקורין פישט"א: **כי פליגי דאייפרא**. בני צבל סברי לה כר' ישמעאל דלמר [שס] כל קרום ונקלף חלב טמא הוה והאי נמי קרום ונקלף הוה ובני מערבא כר' עקיבא דצעי תוצב קרום ונקלף והאי ללא תוצב הוה: **איכא דלמרי דאייפרא כולי עלמא לא פליגי**. דכר' דכר' עקיבא סברי להו: **כי פליגי דאקשא**. מאן דלמר סבר תוצב הוה ומאן דשרי סבר כיון דמחובר בנמקלת לאו תוצב הוה. ולהאי לישנא בתרא לא מתוקמא מילתיה דרב נחמן דכיון דצאקשא דפליגי ביה אמר רב נחמן דסתים [שס] כ"ש דאייתרל דכולהו שרו ואס כן מאן לא סתים ורב נחמן אלישנא קמא והכי מסתברא כלישנא קמא כדלמרין צצמקוס שנהגו (פסחים דף נה.). כי אחר רבה דר בר חנה אכל דאייתרל אחר רבה דר' חייא בר אבא א"ל אמר מר הלכה ורב כרשב"ג במרפה א"ל הא אין הלכה אמרי כרבי שמעון באבל מאי א"ל פלוגתא נינהו דאיתמר רב חסדא אמר הלכה וכן אמר רבי יוחנן הלכה ורב נחמן אמר אין הלכה יואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל במרפה יהלכה כרבי שמעון באבל ידאמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבל אמר רב שימי בר חייא ה"מקיפים בבני מעיים הנהו בני מעיים דאתו לקמיה דרבא אקפינהו ולא אידמו אתא רב משרשיא בריה יא יממשמש בהו ואידמו אמר ליה מנא לך הא אמר ליה כמה ידי ממשמשו בהני מקמי דליתי לקמיה דמר אמר ליה יחכים ברי בטרפות כרבי יוחנן רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרויהו ימקיפים בריאה אמר רבא לא אמרן אלא באותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה לא והלכתא יאפילו מערוגה לערוגה מדקה לדקה ומגסה לגסה אבל לא מגסה לדקה ולא מדקה לגסה אביי ורבא דאמרי תרויהו ימקיפין בקנה אמר רב פפא לא אמרן אלא באותה חוליא אבל מחוליא לחוליא לא והלכתא יאפילו מחוליא ומבר חוליא לבר חוליא אבל לא מחוליא לבר חוליא ולא מבר חוליא לחוליא אמר זעירי חלחולת שניקבה כשרה הואיל ויירכים מעמידות אותה וכמה אמר רבי אילעי אמר רבי יוחנן מקום הדבק ברובו ישלא במקום הדבק במשהו אמרוה רבנן קמיה דרבא משמיה דרב נחמן יאמר לאו מי אמינא לכו לא תתלו ביה בוקי

בר אבא הכי אמר י(רבי חייא בר אבא אמר) רבי יוחנן הלכה כרשב"ג במרפה והלכה כרבי שמעון באבל הלכה כרשב"ג במרפה הא דאמין כרבי שמעון באבל מאי היא י(דתנן י כל שלשה ימים הראשונים בא ממקום קרוב מונה עמהו ממקום רחוק מונה לעצמו מכאן ואילך אפילו בא ממקום קרוב מונה לעצמו רבי שמעון אומר אפילו ביום השביעי בא ממקום קרוב מונה עמהו) אמר ימאן דהוה איזכי ואיסק ואגמרה לשמעתא מפומיה דמרה כי סליק אשכחיה לרבי אבא בריה דר' חייא בר אבא א"ל אמר מר הלכה כרשב"ג במרפה א"ל הא אין הלכה אמרי כרבי שמעון באבל מאי א"ל פלוגתא נינהו דאיתמר רב חסדא אמר הלכה וכן אמר רבי יוחנן הלכה ורב נחמן אמר אין הלכה יואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל במרפה יהלכה כרבי שמעון באבל ידאמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבל אמר רב שימי בר חייא ה"מקיפים בבני מעיים הנהו בני מעיים דאתו לקמיה דרבא אקפינהו ולא אידמו אתא רב משרשיא בריה יא יממשמש בהו ואידמו אמר ליה מנא לך הא אמר ליה כמה ידי ממשמשו בהני מקמי דליתי לקמיה דמר אמר ליה יחכים ברי בטרפות כרבי יוחנן רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרויהו ימקיפים בריאה אמר רבא לא אמרן אלא באותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה לא והלכתא יאפילו מערוגה לערוגה מדקה לדקה ומגסה לגסה אבל לא מגסה לדקה ולא מדקה לגסה אביי ורבא דאמרי תרויהו ימקיפין בקנה אמר רב פפא לא אמרן אלא באותה חוליא אבל מחוליא לחוליא לא והלכתא יאפילו מחוליא ומבר חוליא לבר חוליא אבל לא מחוליא לבר חוליא ולא מבר חוליא לחוליא אמר זעירי חלחולת שניקבה כשרה הואיל ויירכים מעמידות אותה וכמה אמר רבי אילעי אמר רבי יוחנן מקום הדבק ברובו ישלא במקום הדבק במשהו אמרוה רבנן קמיה דרבא משמיה דרב נחמן יאמר לאו מי אמינא לכו לא תתלו ביה בוקי

למן דרבי אבא צריה דרבי חייל ולא היינו רבי אבא קמא: כל שלשה ימים הראשונים. של אכלות: בא ממקום קרוב. אס לא היה אחד מן האכלים צבית והיה צצמקוס קרוב צמוץ מהלך יוס אחד ורחוי הוה לדעת צו ציוס אע"פ שלא ידע מל אכלות עליו וצלנד שיבא צמוץ ראשון. אמר מאן דהוה. אחד מן התלמידים ולא היו זכורין אלו ססידרו הגמרא מי הוה: **אזוי ואיסק**. לארעא דישראל לאתריה דרבי אבא צריה דרבי חייל צר אבא: ואגמרה. לשמעתא יסדרבי חייל צר אבא ואגמרה משמיה טאי אמר הלכה כר' שמעון או לא: ואין הלכה כרבן שמעון [צ"ג]. הש"ס קא פסיק לה: **מקיפין צבני מעיים**. אס נמלאו נקודים ואין אנו יודעין אס קודם שחטה ואס לאחר שחטה נוקצין נקצ אחר צלדו ורואין אס מראהין שוין כשרה דצידוע שלאחר שחטה היה: **ממשמש צהו**. ממשמש צהן צנקצים האחרים י ונהפכו למראה אחד: ואידמו. ואכשרה: **מנא לך הא**. שידעת לעשות חכמה זו: **א"ל** מעצמי הבינותי דלמינא כמה ידי ממשמשות צנקצין קמאי מקמי דליתי קמיה דמר: **כר' יוחנן**. צכל מילי. לישנא אחרינא רבי יוחנן חכים צטרפות דלמרין לקמן שדר ליה שמואל תריסר גמלי ספיקי דטריפתא צפרק גיד הנשה (לקמן דף נה:): **מקיפין צריאה**. היבא דליכא למיתלי צטבחה: **ערוגה**. דופן הריאה ימיני או שמאלי: **מדקה לדקה**. אפילו צהמה אחרת דוגמתה. לישנא אחרינא מנגסה לגסה מלאומה לאומה ומדקה לדקה מלאומא לאומא נראה לי שאין מקילין כל כך: **מקיפין צקנה**. אס נמוצאת פסוקה י לאחר זמן או קדורה כאיסק: **צאוסה חוליא**. לעינן קדורה כאיסק נקט לה. חוליא שלש טבעות דטבעת אחת אין עוגל כאיסק וקודרין עוד אחרת צאותה חוליא עממה ומקיפין: **צר חוליא**. הוה קלישות הקנה מן הצדדין ומתחתיה שרצועות הצצר מחצרת ראשי הטבעות ואף התנוץ הולך ודק מעוציו מאלמנעיותו ולצדדין לכאן ולכאן על פני כל הקנה: **מחוליא לצר חוליא**. ממקום עוציה של זו למקום קלישותה של זו: **חלחולג**. היא כרכשא טבחי"א: **מעמידוס**. סותמות אותה שהרי אדוקה צהן: **מקוס היצק**. שהיא דצוקה צירכים: **צרוצו**. אפילו נקדר וניתל דופנה עליין או תחתון י צרוצו כשרה שאין דךך הריעי היוצא דרך הנקצ לחזור לאחוריו וליפול לתוך חלל הגוף מפני יאשמקוס דחוק הוה הצדרה מלמעלה ועצמות האליה שקורין הנקא"ש יסומכאן ולמטה הן מחוברין צצמקוס:

מעיים שניקבו ומספאך לן אי מקודם שחיתה או לאחר שחיתה נוקצין בצידו ורואין אי דמנו הנקבין ודאי לאחר שחיתה אי לאו דמנו ודאי קודם שחיתה. מקיפין בריאה כלומר הריאה שניקבה ומספאך לן אי קודם שחיתה אי לאחר שחיתה נוקצין בצידה ורואין אם דומין באותה ערוגה אם באומא נוקבין באומא ואם באונא נוקבין באונא. ומדקה לדקה כלומר אם נקב באונא ינקב באונא אחרת אבל לא מאומא לאונא ולא מאונא לאומא: אבל לא מחוליא לבר חוליא אם ינקב בטבעת גדולה. אין נוקבין בטבעת קטנה: חלחולת שניקבה. כרכשתא מקום הדבק בין ירכים שלא במקום הדבק במשהו שאין שום דבר לסתום אבל מקום הדבק ירכים סותמין אותו:

אלו טרפות פרק שלישי חולין

ג.

בי פליגי דאייתרא. הויא דפסחים פרק מקום שנהגו (דף נה.). כי סליק רבה צר צר חנה אכל דאייתרל מיתוקס כי האיי לישנא:

דאייתרא בוליי עימא לא פליגי דשרי. ולהאי לישנא מפרש מילתא דרב נחמן צניחותא אינהו מיכל קא אכלי ליה

השחא לדידן דלא אכלינן אפי' סותם אינו ולא כפירוש הקונטרס דפירש דלהאי לישנא בתרא לא מתוקמא מילתיה דרב נחמן: **אפילו ביום שביעי בא ממקום קרוב מונה עמהם**. ללאורה היה נראה דיוס שציעי לאו דוקא אלא צלילה של שציעי דלכמי לא פסק אכלות מינייהו דאי ציוס השציעי הא מקלת היום ככולו ואין שיץ לומר מונה עמהם ומיהו אפילו ציוס שציעי ממש איירי דצמועד קטן (דף כג). מוקי לה כשעדיין המנחמים אכלו דלכמי קאי צאכלותיה עד שילכו להם: **בירקה דרקה ומנבה לגסה**. פירש צרינו חננאל י מסתמא מצבמה דקה לצבמה דקה להקל דאי צאונא ואומא הוה ליה למימר קטנה וגדולה כדלמר רבי יהודה בני כרם: ואחיו

בר אבא הכי אמר י(רבי חייא בר אבא אמר) רבי יוחנן הלכה כרשב"ג במרפה והלכה כרבי שמעון באבל הלכה כרשב"ג במרפה הא דאמין כרבי שמעון באבל מאי היא י(דתנן י כל שלשה ימים הראשונים בא ממקום קרוב מונה עמהו ממקום רחוק מונה לעצמו מכאן ואילך אפילו בא ממקום קרוב מונה לעצמו רבי שמעון אומר אפילו ביום השביעי בא ממקום קרוב מונה עמהו) אמר ימאן דהוה איזכי ואיסק ואגמרה לשמעתא מפומיה דמרה כי סליק אשכחיה לרבי אבא בריה דר' חייא בר אבא א"ל אמר מר הלכה כרשב"ג במרפה א"ל הא אין הלכה אמרי כרבי שמעון באבל מאי א"ל פלוגתא נינהו דאיתמר רב חסדא אמר הלכה וכן אמר רבי יוחנן הלכה ורב נחמן אמר אין הלכה יואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל במרפה יהלכה כרבי שמעון באבל ידאמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבל אמר רב שימי בר חייא ה"מקיפים בבני מעיים הנהו בני מעיים דאתו לקמיה דרבא אקפינהו ולא אידמו אתא רב משרשיא בריה יא יממשמש בהו ואידמו אמר ליה מנא לך הא אמר ליה כמה ידי ממשמשו בהני מקמי דליתי לקמיה דמר אמר ליה יחכים ברי בטרפות כרבי יוחנן רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרויהו ימקיפים בריאה אמר רבא לא אמרן אלא באותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה לא והלכתא יאפילו מערוגה לערוגה מדקה לדקה ומגסה לגסה אבל לא מגסה לדקה ולא מדקה לגסה אביי ורבא דאמרי תרויהו ימקיפין בקנה אמר רב פפא לא אמרן אלא באותה חוליא אבל מחוליא לחוליא לא והלכתא יאפילו מחוליא ומבר חוליא לבר חוליא אבל לא מחוליא לבר חוליא ולא מבר חוליא לחוליא אמר זעירי חלחולת שניקבה כשרה הואיל ויירכים מעמידות אותה וכמה אמר רבי אילעי אמר רבי יוחנן מקום הדבק ברובו ישלא במקום הדבק במשהו אמרוה רבנן קמיה דרבא משמיה דרב נחמן יאמר לאו מי אמינא לכו לא תתלו ביה בוקי

למן דרבי אבא צריה דרבי חייל ולא היינו רבי אבא קמא: כל שלשה ימים הראשונים. של אכלות: בא ממקום קרוב. אס לא היה אחד מן האכלים צבית והיה צצמקוס קרוב צמוץ מהלך יוס אחד ורחוי הוה לדעת צו ציוס אע"פ שלא ידע מל אכלות עליו וצלנד שיבא צמוץ ראשון. אמר מאן דהוה. אחד מן התלמידים ולא היו זכורין אלו ססידרו הגמרא מי הוה: **אזוי ואיסק**. לארעא דישראל לאתריה דרבי אבא צריה דרבי חייל צר אבא: ואגמרה. לשמעתא יסדרבי חייל צר אבא ואגמרה משמיה טאי אמר הלכה כר' שמעון או לא: ואין הלכה כרבן שמעון [צ"ג]. הש"ס קא פסיק לה: **מקיפין צבני מעיים**. אס נמלאו נקודים ואין אנו יודעין אס קודם שחטה ואס לאחר שחטה נוקצין נקצ אחר צלדו ורואין אס מראהין שוין כשרה דצידוע שלאחר שחטה היה: **ממשמש צהו**. ממשמש צהן צנקצים האחרים י ונהפכו למראה אחד: ואידמו. ואכשרה: **מנא לך הא**. שידעת לעשות חכמה זו: **א"ל** מעצמי הבינותי דלמינא כמה ידי ממשמשות צנקצין קמאי מקמי דליתי קמיה דמר: **כר' יוחנן**. צכל מילי. לישנא אחרינא רבי יוחנן חכים צטרפות דלמרין לקמן שדר ליה שמואל תריסר גמלי ספיקי דטריפתא צפרק גיד הנשה (לקמן דף נה:): **מקיפין צריאה**. היבא דליכא למיתלי צטבחה: **ערוגה**. דופן הריאה ימיני או שמאלי: **מדקה לדקה**. אפילו צהמה אחרת דוגמתה. לישנא אחרינא מנגסה לגסה מלאומה לאומה ומדקה לדקה מלאומא לאומא נראה לי שאין מקילין כל כך: **מקיפין צקנה**. אס נמוצאת פסוקה י לאחר זמן או קדורה כאיסק: **צאוסה חוליא**. לעינן קדורה כאיסק נקט לה. חוליא שלש טבעות דטבעת אחת אין עוגל כאיסק וקודרין עוד אחרת צאותה חוליא עממה ומקיפין: **צר חוליא**. הוה קלישות הקנה מן הצדדין ומתחתיה שרצועות הצצר מחצרת ראשי הטבעות ואף התנוץ הולך ודק מעוציו מאלמנעיותו ולצדדין לכאן ולכאן על פני כל הקנה: **מחוליא לצר חוליא**. ממקום עוציה של זו למקום קלישותה של זו: **חלחולג**. היא כרכשא טבחי"א: **מעמידוס**. סותמות אותה שהרי אדוקה צהן: **מקוס היצק**. שהיא דצוקה צירכים: **צרוצו**. אפילו נקדר וניתל דופנה עליין או תחתון י צרוצו כשרה שאין דךך הריעי היוצא דרך הנקצ לחזור לאחוריו וליפול לתוך חלל הגוף מפני יאשמקוס דחוק הוה הצדרה מלמעלה ועצמות האליה שקורין הנקא"ש יסומכאן ולמטה הן מחוברין צצמקוס:

מעיים שניקבו ומספאך לן אי מקודם שחיתה או לאחר שחיתה נוקצין בצידו ורואין אי דמנו הנקבין ודאי לאחר שחיתה אי לאו דמנו ודאי קודם שחיתה. מקיפין בריאה כלומר הריאה שניקבה ומספאך לן אי קודם שחיתה אי לאחר שחיתה נוקצין בצידה ורואין אם דומין באונא ערוגה אם באומא נוקבין באומא ואם באונא נוקבין באונא. ומדקה לדקה כלומר אם נקב באונא ינקב באונא אחרת אבל לא מאומא לאונא ולא מאונא לאומא: אבל לא מחוליא לבר חוליא אם ינקב בטבעת גדולה. אין נוקבין בטבעת קטנה: חלחולת שניקבה. כרכשתא מקום הדבק בין ירכים שלא במקום הדבק במשהו שאין שום דבר לסתום אבל מקום הדבק ירכים סותמין אותו:

עין משפט ור מצה

קבו א ב מ"י פ"ו מהל' מאלתא אסותו הל' ו וע"ש צרימ סגנ עשין סג טוש"ע יו"ד ס"י סד סעף יד יוסתמן מח סעף א:

קבב ג מ"י פ"ו מהל' שחטה הלי"ד סגנ שס טוש"ע יו"ד סימן מו סעף א:

קבב ד מ"י פ"ו מהל' צבל הלי"ד סגנ עשין כ טוש"ע יו"ד ס"י שנה סעף ח:

קל ה ו מ"י פ"ו מהל' שחטה הלי"ד טוש"ע יו"ד ס"י נ סעף א:

קלא ז ח מ"י פ"ו מהל' שחטה הלי"צ יג סגנ עשין סג טוש"ע יו"ד סימן לו סעף ה:

קלב ט י מ"י פ"ג מהל' שחטה הלכה כה טוש"ע יו"ד ס"י נל סעף ט:

קלג כ מ"י פ"ו מהל' שחטה הלג"ו סגנ עשין סג טוש"ע יו"ד ס"י מו סעף ה:

רבינו גרשום

גילוי אסור ברבש משום גילוי: ולא ידענא הי מיייהו כלומר ולא ידענא הי סתים הי לא סתים אי חומצא אי בר חומצא: אינהו מיכל אכיל. כלומר בארץ ישראל: דאקשתא כולי עלמא לא פליגי דאסרי. כלומר חלב ששל גבי הקיבה יש בו שעשוי בקשת ויש עליו חלב שעשוי כיתר חציצים פשוט: כי פליגי דאדתי כלומר דבבל ודארץ ישראל וזהו חומצא דבבל לא סתים כדוד הונא בר חנינא ורב הונא בריה דרב נחמן דאמרי חומצא לא סתים: (יפה כח הבן מכח האב לעינן שבועה שמי שחייב לחבורי מנה וטטר בירו של מלוה אין צריך שבועה וכלא שבועה פורע חובו ואם מת לזה אין יכול לפרוע חובו מן היתום אלא בשבועה שהבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה): כי פליגי דאקשתא כמו קשת. טעם אחר כמו גידל בלשון לעז וזהו חומצא: מקצצין. כלומר נוטל מעליו קצת וקולפו והשאר מותר: קא מהסית. כלומר לא היה עושה ברצון: גום שרי כלומר חתוך כולו ושרי. שירקא דמעניא דנפיק בידותא לחה כמו ריר שרובצה כך בבני מעיים שגורדין בסכין. ואמרי לה חבריה דר' זירא מדר' זירא ומנו ר' אבא דא"ר אבא בריה דר' חייא בר אבא כר' כלומר תרי ר' אבא הם ר' אבא סתם אמר משמיה דר' אבא בריה דר' חייא [בר אבא]: שלשה ימים הראשונים כלומר דג' ימים הראשונים זו עיקר של אבלות והיכא דבא ממקום קרוב מונה עמאן דכיון דהיה במקום קרוב היה גם הוא בצער: כי סליק אשכחיה. כלומר אמרן לעיל גמירי חבריה דר' אבא מר' אבא ומנו ר' זירא דהלכה כר' שמעון בטרפות ובאבל כי סליק ר' זירא אשכחיה: מקיפין בבני מעיין. כלומר בני

^[א] זה עיף לגף שלפני זה.